

פרוטוקול מס' 44
מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ג', ל' שבט תשי"ב
26.2.52 - בשעה 19.15

משתתפים:

- י. גורי - היו"ר
- א. ציזלינב
- ק. לוז
- ש. דיין
- ז. סוזאייב
- ס. קלמר
- י. בדר
- ח. אדיאב
- ד. שרי
- א. הרצפלד
- א. אלישר
- י. פורדר
- י. רוקח
- מ. סנה

נעדרים:

- א. מ. בניחובסקי
- א. אפרת

מוזמנים:

- ד"ר ברגמן - נציג מס-הכנסה
- ד"ר גלס
- מר קיסרון
- מר ספינק - משרד האוצר
- מר בזק - מזכיר

סדר-היום:

1. שונות
2. חוק לתיקון פקודת מס-הכנסה

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

נתקשתי על ידי השופטים לקבל משלחת מטעם השופטים. שוחחתי עם נשיא בית הדין העליון על נושא זה - משכורת השופטים. הם מבקשים לתקן את משכורתם. נימוקיהם הם:

- 1) קשה למשוך לעבודה כוחות חדשים מבין עורכי-הדין בארץ, המשתכרים הרבה יותר;
- 2) עד עתה היו אפנס פקרים רבים של עזיבת שופטים, אולם הנטייה הזאת צאצא קיימת;
- 3) המדינה זקוקה לשופטים שיראו בעבודה זאת את עתידם ויהיו פטורים מדאגת פרנסה. אחרת עלול הדבר להשפיע לרעה על רמת השיפוט;

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
26.2.52

היו"ר י. גורני:

- 4) אין השופט יכול להשלים את החסר בפרנסתו ע"א הכנסות צדדיות, והן באות אל-פיי-רוב ע"ע עבודת אשתו, דבר בלתי רצוי ועלול לעורר רכילות;
- 5) לאחר תיקון דרגת משכורתם של פקידי המדינה, מקבלים הפקידים הגבוהים יותר מן השופטים, ואין זה מוצדק. הם גם מקבלים פנסיה יותר גבוהה בהתאם למשכורתם ברוטו, וחלק המשכורת של השופט הפטור מסט-הכנסה אינו בא בחשבון בחישוב הפנסיה.

נשיא בית הדין העליון צ' תפן בתביעת השופטים. אני מציע לוועדת הכספים להעביר את העניין לוועדת המשנה לענייני משכורת, ואם יהיה צורך - תשמע ועדה זו משלחת מטעם השופטים. אני רואה את העניין כרחוק.

קבלת מכתב מהפנה הכללי של משרד מנכ"ר

המדינה, המאשר את קבלת המכתב בעניין התקן. הם מצטערים שלא יוכלו לבצע תשלומים אלה כל עוד לא אושרה תוספת התקציב למשרד, והם מנקשים לעשות זאת. בשעת הדיון על התקציב הובא לפנינו החומר הזה. ההפרש מסתכם ב-53,000 ל"י בערך, ו-26,000 ל"י להפרשי הדירוג. ועדת הכספים רצתה לעיין בתקן ולא לאשר את הסכום לפני שיאושר התקן. מאחר שוועדת המשנה אישרה את התקן - אין כל טעם לעכב את האישור הפורמלי של הסכום כשלעצמו, ועלול לעשות זאת.

הוחלט: לאשר את תוספת התקציב למשרד מנכ"ר המדינה.

היו"ר י. גורני:

ישנו מכתב מהאוצר המבקש מאתנו אישור למתן ערבות להלוואה של 100,000 ל"י לעיריית חיפה. המטרה היא כנראה בניין.

א. ציזלינג:

אני מציע ליו"ר לערוך שופט של מכתב רשמי שעל-פיו יפנה אלינו האוצר בשעה שהוא מטרת הערבות ורשימת הערבויות שכבר קיבל. אני רוצה לדעת: כאשר האוצר נותן ערבות, האם הוא מקבל תשלום כלשהו או לא?

י. בדר:

ברצוני להזכיר שבהזדמנות קודמת דרשנו מהאוצר רשימת הערבויות, ואני מתנגד לאשר לו כל ערבות נוספת עד אשר נקבל את הושיעה.

היו"ר י. גורני:

אני מקבל גם את דרישת חבר הכנסת ציזלינג בנוגע לשופט, וגם את דרישת חבר הכנסת בדר בנוגע לרשימת הערבויות. אין אני מוכן לשאול בנוגע לתשלום, כי אני בטוח שאין כו

א.ב.

ועדת הכספים
26.2.52

אני חושב שאין לנו יכולים לעכב זאת.

ה. קלמן:

יותר פעם לעכב את התביעה אם אין צעדים לנו.
באם יפציאו לנו את הרשימה - נוכל לאשר את

היו"ר י. גורני:

הערבות עוד פחד.

ברצוני עוד להודיע לחברים שהחומר בענין
ועדת המסנה לעניני אג"ח החשמל פונה לפני החברים, ונדון בזה בשבוע הבא.

א. אלישר:

קראתי שהלואות שהובטחו על ידי הממשלה יינתנו
לעיריות, אבל ברצוני לדעת אם הן באמת יינתנו,
כי לנו בירושלים כבר שילפנו על חשבון הלואות אלו ועדיין אף קיבלנו אותן.

היו"ר י. גורני:

ברדתי את הענין הזה אצל החשב הכללי, אחרי
שקיבלתי סכתב בענין זה פעיריית תל-אביב.
החשב הכללי ענה שההבטחות נישנו על ידי משרד אג"ח העבודה ללא אישור האוצר,
ועכשיו - אחרי שהתבררו הדברים - ייפטר הכסף.

א. הרצפלד:

האם תהיה פחד השתתפות מהאוצר כאשר נדון בשאלת
ניזוקי פלחפת השחרור בירושלים?

כמו כן הייתי מעוניין לקבל תשובה על השאלה:
באיזו מידה יינתנו הכספים ופאיינן יוקחו, האם בתורת הלוואה או פיצויים?

היו"ר י. גורני:

את השאלה הזאת אציג בפני ספלא-מקום שר האוצר
שיהיה נוכח כאן פחד. כמו-כן אודיע לו שדעת
הוועדה היא שסכומים אלה שיינתנו ייכללו בתקציב.

א. הרצפלד:

יש לי סכתב מהבנק הלאומי בנוגע ל-17 פסקים
שנהרסו במלחמת השחרור. קיבלתי את המכתב בתור
חבר ועדת מסנה לענין זה. שר האוצר הבטיח בקשר לחובות של כחצי סיליון ל"י בענין
זה לבנק הלאומי, שבשנה השניה יוכנסו סכומים לשם כך, אבל סכומים אלה לא הוכנסו.
אני מעביר את המכתב שקיבלתי ליו"ר הוועדה, ומציע לשאול את שר האוצר על כך.

ח. אריאנו:

שאלתי בשבוע שעבר את שר האוצר בנוגע לסידורים
בקשר לפתלמדים בחו"ל. הובטחה לי תשובה בנידון.

היו"ר י. גורני:

נבחרה ועדת שרים לשם שיפול בענין זה באופן
דחוף, ואני מציע לחכות לסוף דיוניה.

א. צילינג:

אתמול שאלתי את ספלא-מקום שר האוצר על התכנית
המפורשת המשתמעת מהחלטות הממשלה. אני רוצה
להעמיד את שאלת סדיניות האשראי לאחר ההחלטה החדשה של הממשלה. באופן סיוחד אני
מבקש לדעת כיצד חושב האוצר להבטיח את האשראי הדרוש ליצרן.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
25.2.51

XXXXXXXXXX

ניו ר. י. גורי:

שאלת **צמח** המדיניות הכלכלית של הממשלה
תלמוד בשבוע הבא על סדר-יומה של ועדת הכספים.

רוקח:

האוצר הבטיח לשלם כספים לעירייה לתעסוקה,
לעבודות-צינוניות וכו', אולם לא שולמו כל
כספים. כל העיריות עומדות בפני התמוטטות, מדוע אין הממשלה ממלאה את התחייבויותיה?
וינני לעוניין כאן בתעמולה, אולם בתי-הספר לא יפתחו ב-1 למרץ. **אאא** כי אין כסף
שלם למורים ולבתי-הספר. אני מבקש להזמין את שר האוצר ולבקש ממנו בירורים.

גורי:

ל-120 אזרחים במדינת-ישראל - לחברי הכנסת -
ישנה זכות מיוחדת, הניתנת לכל אחד מ-**סטט** פיליון
ואזרחים בצרפת: שלפון, איטור לאטור אותם בלי תהליך משפטי, והזכות לצאת מה-
ארץ. עכשיו ננקטים בצעדים המבטלים את הזכות הזאת. אמנם נותנים לחבר כנסת
ישות לצאת מהארץ, אולם אין בותנים לו מטבע זר - הרי לדבר אין ערך. אני טענין
ואך את הקשלים במטבע זר, אולם כאשר מעלים בעיה חשובה כזו של הסטודנטים בחו"ל,
זני חייב לדבר על הבעיה של קיום יחסים תקינים בין ישראל ובין היהודים בחו"ל.
אם קיבלנו את חוק החסינות, לא התכוונו שהיא ימסר לפיקוח של המנגנון הממשלתי
ילטונופול שלו, מה ערך לדרכונים ולהיתרי-יציאה אם אי-אפשר לצאת בגלל סוטר כסף?
ענין זה עלינו לקבל תשובה ברורה מהאוצר.

ר. ברגמן:

התעניינתי בשאלה זו. במסר לי שכל חבר כנסת
מקבל את הטכום הדרוש לו לקניית כרטיס **אאאאאאאאאאאא**
מיעה, ונוסף לכך סכום של 100 דולר ללא כל עיכוב. על סכום נוסף ישנה פרוצדורה,
ישנה הכוונה הכנה לאפשר לחברי הכנסת את נסיעתם עד כמה שישנה אפשרות לכך בדביוזים.

ניו ר. י. גורי:

אשר לשאלה של חבר הכנסת רוקח, קיבלתי מכתב
מגזבר איריית תל-אביב. קיבלתי בירורים מהחשב
מכללי והעברתי אותם לגזבר העירייה.

רוקח:

אטום קיבלנו את הביאורים, אולם הכסף איננו.
ההתחייבויות הן **אאאאאאאאאאאא** בעד 9 חדשים. האם
אין ועדת הכספים אחראית בעד משק הכספים של המדינה? אני חפשי באופן מוסרי -
אם לא אקבל כאן תשובה מביעה רצון, לפנות באופן ישיר לכנסת בטענה זו.

ניו ר. י. גורי:

קיבלתי מכתב ממשרד המשפטים בזו הלשון:
"משרד המשפטים מבקש לאשר לו את השינויים הבאים
להלן במעייפי תקציב לתקופה ה-1951/52. סעיף משנה פעולות: תשלום לעדים
משפטים פליליים ופרטים למודיעים, מ-16,100 ל"י שהוקצבו למטרה זו, להוריד זאת
נד ל-13,350 ל"י ולקמץ בטעיף זה 2,750 ל"י; סעיף משנה הוצאות חד-פעמיות:
דוק בית ומבנים, הגדלה מ-5,196 ל"י ל-7,946 ל"י. ההפרש: 2,750 ל"י. הקימוץ של
זכום זה מטעיף הקודם נוצר למטרה השניה. ההגדלה ה-1 היא לשם רכישת צריף של 5
חדרים מהסוכנות **אאאאאאאאאאאא** והתאמתו לשיכון בית משפט השלום בעפולה. אנו ממליצים
נל השינויים ה-1."

א. ציזלינג:

אולם אין רואים כוונה כזאת בחוק הזה. אשה היוצאת לעבודה, על-פי-דבר יש לה עזרה בבית, ועליה לשלם לעוזרת. העובדה שהיא יכולה לבחור בסעיף 23 ולהפריד בין הכנסותיה והכנסות בעלה, איננה מעודדת, כי תיקון זה יעזור רק לבעלי הכנסות גבוהות. לדעתי החשבון צריך להיות אנטולוטי ולא באחוזים, על-כל-פנים, הברירה צריכה להיות בידי העובדת.

ב. בדר:

לדעתי ההבדל בין אשה העובדת בחוץ ובין אשה העובדת בעסק בעלה הוא מלאכותי מאד. נניח שהזוג יחליט שהעסק הוא משותף - תהיה ההכנסה נפרדת; אם העסק רשום רק על שם הבעל, למרות העובדה שהאשה עובדת אותו מספר שעות וכו' - הסכום שהיא תקבל יהיה יותר טוב. נוסף לכך קיימת השאלה: מה הדין ביחס לבעל העובד בעסק אשתו? החוק איננו עונה לזה. הצעתי היא לתת שיווי-זכויות בשני המקרים.

ענין נוסף: אשה העובדת שנים-שלושה חדשים בשנה, ומרויחה סכום של כ-200 ל"י. היתה אפשרות שההורדה תהיה עד 40%, עכשיו היא 25%. אני חושב שיש להגדיל את הזיכוי.

גם בנוגע לילדים אני חושב שהזיכוי הוא קטן

מדי.

עכשיו ישנה אצלנו גישה המתאימה למצב של תעטוקה מלאה. במצב זה יש לעודד עבודה של שני ראשי המשפחה, באם תתגשם התכנית הכלכלית של המשלה - לא יהיה קיים מצב כזה, ועלינו לדאוג לכך שלפחות אחד יעבוד מכל משפחה, אחרת יהיו הסעיפים האלה אנאמרוניסים.

ג. שרי:

לפי החוק המוצע, הדי משפחה עם 4 ילדים אם איננה מרויחה למעלה מ-100 ל"י לחודש - לא תשלם כלל מס-הכנסה. לכן אין מה לדבר על משפחה עם ילדים רבים והכנסה ממוצעת, שהזכיר חבר הכנסת אלישר.

הסכום של 400 ל"י מקיף רק חלק קטן של הציבור. נשים העובדות בעבודות חוץ ומס-הכנסה מגיע אליהן, עולות בהכנסתן על 400 ל"י לחודש, כי אין היום למעשה משכורת של 32,500 ל"י לחודש, והזיכוי של 35% או 100 ל"י הוא מספיק. האשה העובדת בביתה עושה את כל העבודות השחורות במשק-הבית, ועל כן אני חושב שהסכום הנקוב כאן הוא מספיק וצורך לגבי האשה העובדת.

מס-הכנסה הוא אבן-הפינה של משק הכספים של המדינה, ואני חושב - אף נזאת בקשר לטענות של חבר הכנסת דוקא - שאין אנו יכולים לדון בשום בעיה אחרת לפני שנגמור שאלה זו.

ד. לוז:

קודם היתה אשה עובדת מקבלת זיכוי של 250 ל"י. אני שואל: האם הזיכוי של 100 ל"י הולם את

הזיכוי של 250 ל"י?

ה. סוזאניב:

בדצוני לשאול את ד"ר ברגמן: מדוע הכניס במקום אחד * * * * * זיכוי ובמקום אחר "זיכוי"?

ו. קלמר:

אין אני מבין את היתרון או החסרון בחשבון נפרד.

מ. קלטר:

כאשר עושים חשבון אחיד - מנכים 300 ל"י. הוזיכר הוא 100 ל"י. כאשר עושים חשבון נפרד - אתה נותן לכל אחד 150 ל"י. מה ההבדל?

ח. אריאב:

גם אני יודע שאשה העובדת במשק ביתה עובדת קשה מאוד. יחד עם זאת מעוניינת המדינה שהנשים יעבדו בחוץ. אשה העובדת בחוץ צריכה לעזור בביתה, ולפעמים אין משכורתה מכסה את ההוצאות. אם אין לה עוזרת בביתה - עליה לעבוד גם בבית, ויש לתת לה עידוד. הסעיף, כפי שהוא בחוק, לא ישמש עידוד.

ד"ר ברגמן:

אני חושב שאין פה הפליה לגבי ילד שאמו עובדת. אחרי פרסום ההצעות האלו היו לנו ויכוחים על ארגוני הנשים דההצעות שלהם לא הרחיקו לכת. דוקא ההצעה להגדיל את הוזיכר לילד של אשה עובדת בתקבל בשביעית-רצון. המטרה פה איננה לתת מתנות לאשה עובדת, אלא למנוע בעד כך שהכנסה המצטברת להכנסת הבעל תגרוך יותר מס. אם הבעל מרויח 900 ל"י לשנה והאשה - 600, ההערכה הנפרדת והמשותפת תגרוך אותו מס. יכול להיות שאחרי השינויים שחלו בשכר יהיה צורך לבדוק שוב את הטכוסים.

יכול להיות שיימצא סידור מיוחד לתוספת- היוקר, בינתיים אפשר להשאיר שאלה זאת פתוחה. אני מקווה שהצעה זאת של 100 ל"י תספיק לכסות את הצורך.

אשר לשאלה: מה ביחס לאשה העובדת בעסק בעלה? - אם היא שותפת - אין כל קושי, במקרה זה היא מקבלת כמו אשה העובדת בחוץ. השאלה מתעוררת רק במקרה שהעסק רשום על שם הבעל ולאשה אין משלמים למעשה מאומה. הנחה זו שניתנה צריכה להתאים לאשה המקבלת שכר. החנווני שאשתו עובדת בחנותו 4 שעות ביום, איננו צריך לקבל בעדה יותר מאשר מקבלת פועלת העובדת 8-10 שעות ביום. ההצעה המקורית הייתה להכניס הוצאות אלו לחשבון הוצאות העסק. אין חנות היום שאינה מרויחה לפחות 100 ל"י לחודש, ההנחה של 175 ל"י נותנת לפחות 70 ל"י. אם ההכנסה של בעל החנות היא 150 ל"י לחודש - הרי ההנחה היא למעלה מ-50%. סכום זה מתקרב ל-100 ה"י הניתנים לאשה העובדת בחוץ. הסמתי כל הזמן אם לא לכתוב 150 במקום 175. הכוונה כאן היא ליצור שוויון מעשי. קשה מאוד לדעת בדיוק כמה מרויח בעל חנות, לעומת החשבונות הטאוייקים שיש לנו אצל פועל ופקיד.

ש. דיין:

מורה, חונשת, אחות וכדומה, מרויחות בערך 60-80 ל"י לחודש. אשה כזאת ההולכת לעבודה חילבת לקחת עוזרת לביתה. נשאלת השאלה: לאור רצוננו לעודד בעלי מקצוע, האם לא כדאי לדאוג לכך שבנשים כאלו לא תעזובנה את עבודתן ותשארגנה בבית. צריך לעודד אותן להשאר בעבודתן.

ד"ר ברגמן:

הצורך בנשים עובדות הוא גדול בייחוד במקצוע הרפואה. היינו חייבים - בהתאם לתקצימים של ארצות אחרות - להכיר בכך שבמקצוע הרפואה ישנן הוצאות מיוחדות, כגון: בגדים, ספרים וכדומה. הוצאות אלו מסתכמות ב-12 ל"י לחודש בערך. אם אשה כזאת מרויחה 900 ל"י לשנה, הרי 150 ה"ל שמורידים עבור הוצאות הן גורם קטן במס-הכנסה. כל המס הוא על 350 ל"י. אני חושב שהתרופה איננה במס אלא במשכורת.

מ. סנה:

האם נכון הדבר שרופא העובד בפרקטיקה פרטית

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
26.2.52

ס. טנה:

מנכ"ם לו בחשבון הוצאותיו החזקת עוזרת בקבלת חולים?

ד"ר ברגמן: אם הוא מעסיק מישהו - מורידים לו.

ס. טנה:

שמעתי שרופא קופת-חולים טען לגבי הרופאים הפרטיים: לא די שהם מרויחים פי כמה וכמה יותר, אלא עוד מנכ"ם להם יותר בחשבון מס-הכנסה.

היו"ר י. גוריש:

אני עובר לסעיף-הבא: סעיף 15(3)(א) ו-(ב) וסעיף 15(4).

קורא את הסעיפים 15(3) ו-15(4).

א. ציזלינג:

בנוגע לסעיף הקודם יש לי שאלה. ילד שיש לו הכנסה של 150 ל"י לשנה - כלומר: כ-12 ל"י לחודש - לא יותר בשבילו ניכוי. זה לרעת המשפחות חסרות האמצעים, המחזיקות בן לומר, אם כי הוא עצמו מרויח סכום פעוט ביותר.

ק. לוז:

לגבי סעיף 15 (4) מה הדין בנוגע לאדם אבאאאא המשלם מזונות לאשה גרושה? אין היא "אשתו"

במובן החוק.

ד"ר גלס:

לפי דיני ישראל הברירה היא: או שהבעל משלם מזונות לאשתו שהיא נפרדת ממנו אולם איננה גרושה, ואם היא גרושה - הוא משלם לה סכום חד-פעמי ואיננו משלם לה מזונות חדשיים. דיני ישראל אינם מכירים בתשלום מזונות לאשה גרושה. בעיה זו יכולה להתעורר רק לגבי אותם אנשים מעטים שדיני ישראל אינם חלים עליהם.

א. ציזלינג:

יכול להיות הסכם בין אנשים שנפרדו, מבלי שיהיה פסק-דין. אני סובר שהערתו של חבר הכנסת לוז היא צודקת, וצריך להכניס זאת כאן לא רק בצורה של פסק-דין אלא במידה שהוא מוכיח זאת.

ז. סוזאניב:

האם הכוונה של תמיכה במשפחה, היא רק לגבי משפחה כאן באדף, או גם לגבי בני המשפחה הנזכרים בחוק גם כשמוכיחים שהם בחוץ-לארץ?

ד"ר ברגמן:

אשר לטענתו של חבר הכנסת ציזלינג, אני חושב שדבר זה יפגע דווקא בבעלי ההכנסות הגבוהות. אם מטודנט מרויח 600 ל"י בשנה, אין אביו זכאי לזיכוי בשביל הילד, והבן עצמו משלם מס-הכנסה. כאן מדובר על מי שמקבל כסף, למשל: בירושה.

א. ציזלינג:

כשם שאין מנכ"ם קצבת לימודים, כך אין מנכ"ם

א.ב.

ישיבת ועדה הכספית
26.2.52

א. ציזלינג:

בחשבון שכר עבודה של הלומד, לדעת צו"ח לשחרר תלמידים עובדים מכל מס-
הכנסה, כפי הוצאותיהם ביכרות. כמובן יש להבדיל בין סטודנט עובד ובין פקיד
או עובד הלומד, אבי מסכים שיהיו מוסדות חינוך מוכרים לצורך זה.

ד"ר ברגמן:

ארגון הסטודנטים ביקש שנכסה את שכר-הלימוד
מחישובי מס-ההכנסה. אנו רוצים שפקידי
ממשלה ילמדו באוניברסיטה, ומעוררים אותם לכך, ויש לעשות להם הקלות. השאלה
היא אם צריך להגדיל את ההנחה הניתנת לילד לומד עד גיל 24 שנה. אולי מבקש
רשות לעיין שנית בדבר.

אשר לענין האטה הגרושה: אנו מקבלים כל
פסק-דין של בית משפט בארץ בנוגע למזונות לגרושה. לפעמים - לעתים קרובות -
מוצא פסק-דין מתוך הסכם. עד עכשיו לא היתה תלויה בענין זה. אין צורך
בחוק בענין זה.

אשר לענין הקרובים: לא חשוב אם הקרובים
נמצאים בחוץ-לארץ או בארץ. היום קשה קצת להעביר כסף - אולם זה איננו
הקובע. אם אדם טובח שהוא מוסך בקרוב הנזכר בחוק, ואותו קרוב נמצא בחוץ-
לארץ - מוכיח זאת מס-ההכנסה שלו.

ז. סרואליב:

למה ההנחה של תמיכה באח ואחות למעלה מ-20
שנה ניתנת רק לרווק בלי ילדים?

ד"ר ברגמן:

רוצים לעורר עבודה של אנשים, ואם האח או
האחות הם בגיל עבודה והם בריאים בגופם
וכרוחם - משתדלים לצמצם את ההנחות להם, ועושים זאת רק במקרה של אח רווק.

היו"ר י. גורי:

אנו עובדים בסעיף 15(5).

קורא את הסעיף 15(5).

ק. לוז:

האם אין כאן חזרה על מה שנאמר בסעיף (4) על בטול
יכולת לקיים את עצמו?

ד"ר ברגמן:

"בטול יכולת" זה ענין כלכלי. בסעיף (5)
מדובר על אנשים שאינם יכולים לקיים את

עצמם מבחינת לקוי גופני או שכלי.

היו"ר קורא את הסעיף 16.

היו"ר י. גורי:

כאן ברצוני להוסיף פסקה (4) בנוגע לבטוח,
והנוסח של פסקה זו יהיה דומה לנוסח של
פסקה (2) בנוגע לתרומות, נוסף ל-200 ל"י. בתחום של 200 ל"י אבי מציע
להוסיף עוד שני אלמנטים: לידה - בסכום של 50 ל"י; הנדאה - לא יותר מ-10
ימים ולא יותר מ-2,500 ל"י ליום.

א. צילוי נגד:

פה אני מבקש שאלה בענין החישוב בקיבוצים, לדעתי כל ההנחות הניתנות כאן לאדם יחיד אין להן תוקף בקיבוץ, ואני דורש - היות ובקיבוץ חיים כ-70 אלף איש - שיתחשבו בהם קצת בחוק. שם הקופה היא משותפת וגם התגמולים והביטוח הם הדדיים, כי אין ביטוח חיים אחר.
אני מציע להפריד בין לידה ובין הגרואה. להבראה נזקק כל אחד, לא כן ללידה. אני מציע שההגנה במקרה של לידה תהיה מחוץ לכל מסגרת של הנחות אחרות, בגבול מכסימלי שונה. על פי רוב אלו הן הנחות למשפחות הסרות אמלעים.

ז. טו-אייב:

בין 200 ל"י לביטוח ובין 200 ל"י של היום ישנו הבדל, ומזה עוד קיצצו. כאן ישנה אי-הצדקה, בלחוד בשעה שהסדינה צריכה להיות מעונינת בביטוח. המעיף החדש - (ה) - מדבר על 40% ו-25% לרוק ולזוג בלי ילדים. פירוש האחרונים האלה הוא פחות מ-200 ל"י ביכורים לביטוח לפי התנאים שהיו קיימים עד הצעת החוק החדש. לפי החוק הקודם הזיכוי הזה היה מתפרש ב-65% בערך; לפי החוק הקיים היום רוק או זוג בלי ילדים היה מקבל 70%-60% במקום 25%. ד"ר ברגמן בוודאי יסביר שזה מוצדק, אבל אני קובע שבשביל משלם-המס זוהי הרעה ולא הטבה.

אם מדובר על ביטוח - זוהי הוצאה שאדם צריך לשלם מראש לשנים רבות. לעומת זאת אין אדם יכול לדעת מראש מה יצטרך לשלם במשך שנה להוצאות ריפוי.
אם אדם ינצל את כל 200 הל"י לביטוח - בשביל אדם בגיל סמוצע תהיה פוליסה של 4,000 ל"י. פעם יכול היה סכום כזה לקיים משפחה - היום בעל סכום כזה איננו מיליונר. אי-אפשר לקשור את הוצאות הפרמיה לביטוח עם הוצאות הריפוי.

ש. דיין:

במושג עובדים אין קופת תגמולים ולא קופת ביטוח. מקובל לחשוב שכל מה שהשקיע איש המושב במשקו, ישמש לו לעת זקנה. מדוע לא יהנה גם איש המושב מזכויות אלו, אם אין הוא מאורגן בחברת ביטוח אלא נהנה מביטוח הדדי?

ק. לוז:

בזמן המנדט לא שילמו הקיבוצים מס-הכנסה. החוק הזה היה צריך להגדיר ברורות מה הם יסודות הגביה של מס-הכנסה, בקיבוצים. קיבוץ, למשל, מופלה לדעת לעומת המושב בשיתוף האשה. במושב האשה שותפת לבעלה - בקבוצה, לא. בקבוצה דגניה א', למשל; ישנם זקנים אחדים והם אינם נהגים מהניכוי לזקנים. יש בתנועות הקיבוציות קרנות לעזרה הדדית. היות וישנו ביטוח פנימי - אין הם מאורגנים בחברת ביטוח. את כל ההכנסה כולל הרווח מחלקים לפי מספר הנפשות, אולם במידה שיש רווחים לפי החוק אין לחלק אותם בין החברים אפילו אם הקיבוץ יתפרק. זהו הביטוח שעליו צריכה להיות אגאא הגדרה בחוק.

י. פורדר:

אם מה שאמר חבר הכנסת לוז זה נכון - לא יכולה להיות הפליה בחוק נגד הקיבוצים, אולם גם לא לטובתם. עליהם לשלם מס-הכנסה וליהנות מהניכויים והזיכויים. הייתי רוצה לדעת את השתתפותם של כל הקיבוצים בהכנסה הלאומית, ומהו מס-ההכנסה שהם משלמים.
אשר לביטוח: אם נותנים 7,5% מעל ל-200 הל"י, זוהי לפי דעתי התקדמות. הטכום בשביל רופא, קרנות וביטוח הוא יותר מ-200, אולי היום 500 ל"י. אני מבין שכאן ישנה גם מטרה של ביקורת על הרופאים.

א.ב.

ישיבת ועדה הכספית
26.2.52

י. פורדר:

אנו מדברים כל הזמן על חסכון. אין מסק ברור
אא שאדם איננו יכול לחסוך בו. אצלנו עד עכשיו
כמעט אין חסכון מדוע אין המשמלה מעוניינת להוציא כסף מן השוק - שזהו אחד
הכללים הראשונים במלחמה באינפלציה? ישנם אנשים המרויחים גם כיום הרבה יותר
משהם יכולים להוציא, וצריך לתת להם את כל ההקלות שישקיעו אותו בחסכונות
מועילים למדינה.

היו"ר י. גורדי:

אי-אפשר שחוק מס-הכנסה יפתור את כל הבעיות
המוציאות, אולם הוא עושה כל מה שאפשר.
כאשר 5% מתושביה של מדינה מסוימת מנהלים אורח-חיים מסויים, שונה מזה של
האחרים - הרי מטביע הדבר את חותמו על מבנה של המדינה, וצריך להתחשב בזאת בחוק.

י. רוקח:

החסכון הוא יסוד קיומה של האומה במדינה. ועידוד
החסכונות צריך להיות נקודת המוצא - דבר שאיננו
רואה בחוק הזה. האם במושב ישנו אאא חסכון נפרד של כל בית ומסק לכל משפחה?

ש. דיין:

דיברתי בנוגע לביטוח, ואמרתי שאני תובע את
הניכויים של ביטוח למושב, למרות שאין אנשי
המושב מאורגנים בחברת ביטוח, אלא הביטוח שם הוא הדדי.

י. רוקח:

אנשי המושב יכולים להתארגן בכל חברת ביטוח,
והאוצר יכול ספעים לפעם להכיר באחרות-ביטוח כאלו.

א. ציזלינג:

אין אני רוצה לעודר פה את שאלת הקיבוץ המושב
בכללותה, ואני מבקש להצטמצם בשאלה זאת רק
בקשר עם טעיף זה בחוק.

י. בדר:

הפרינציפ המקובל בתאוריה הוא: ישנו הכדל בין
אדם המרויח 2,000 ל"י בשנה ומוציא 2,000 ל"י
אא בשנה, ובין אדם המרויח 2,000 ל"י בשנה ומוציא 1,000 ל"י בשנה, ואת אלה הלירות
הנותרות הוא חוסך. כל חסכון מגביר את יכולת המדינה להשקעות, והחוסך זכאי
לזכות-יתר. מדינה איננה נותנת פרטים בעד התנהגות טובה; מדינה מטילה עונשים
על התנהגות לא טובה. אם אדם מוציא את כל כספו לקניות, העונש המוטל עליו,
כביכול, הוא במסל-העקיפין הרבים והגבוהים שהוא משלם. ברצוני לתת דוגמא
אופיינית למצב שלנו: 2 אנשים בווינה - שניהם עובדים ומרויחים אותו סכום.
האחד השקיע את כספו בחסכון, והשני מנזנז את כל כספו וקונה 2000 בקבוקים יין.
לאור האינפלציה וירידת ערך הכסף המברר שהנזנזון התעשר לפחות ב-2000 בקבוקים
ריקים, בעוד שהשני התעשר בקופסת סיגריות שהצליח לקנות בעד הכסף שהשקיע וחסך.
דבר כזה יקרה גם כאן, וישנם אנשים הפוחדים שדבר כזה יקרה - והם אינם חוסכים.

בכל זאת צריך לעודד אצלנו את הביטוח - ולנעיה
זאת אין כל קשר עם פוליטיקה סוציאלית, זה ענין של השפעה על צורת מחזור הכספים.
אולי כדאי היה לחלק את הסכום הזה של 200 ל"י לשני סכומים ולהגדיל אותם קצת -
150 ל"י ו-150 ל"י. 150 ל"י יהיו להוצאות רפואיות, קרנות וכו', ו-150 לביטוח.
אדם שיוציא 150 על הוצאות קרנות וכו' ⊕ לא יוציא 150 ל"י לביטוח וההיפך.

א.נ.

ישיבת ועדת הכספים
26.2.52

ח. אריאב:

היתה כאן תלונה שהחוק אינו כהיר ביחס לקבוצות.
מי שאיננו משלם מס-הכנסה איננו יכול ליהנות
מהניכויים. היתה טענה שהקבוצים מוציאים את ההכנסות לכלכלת הקיבוץ. לעומת
זאת היתה טענה שאצל האיש הפרטי לא מביאים בחשבון את הוצאות כלכלת. אני
אומר: נראה את החישובים שלהם ונדע, אם הכנסותיהם אינן רבות - ישוחררו לפי
הדירוג מס-הכנסה, ואם לא - ישלמו.

אשר לדברי חבר הכנסת בדר: אינני חושב שהמדינה
רק מענישה בעד התנהגות לא טובה, ואיננה נותנת פרס בעד התנהגות טובה. המשק
כמושב איננו חברת ביטוח. כשם שאין מכירים במשק של איש פרטי בתור ביטוח -
כך אי-אפשר להכיר במשקים כמושב. על אנשי המושב לבטח את עצמם בחברה - והם
יכולים לבחור בעצמם את החברה, או לייסד חברה משלהם שתהיה מוכרת ע"י האוצר.

ד. שרי:

האם 30 אלף האנשים שנרשמו לשיכון העממי
נחשבים כחוטמכים לגבי החוק הזה?

א. אלישר:

בקרוב - כל עוד לא יתבטל הפיקוח על המטבע
הקר - יחולו חברות הביטוח אאאאאא הזרות
לפעול כאן בארץ, ואם זה ענין לאומי - צריך לאפשר את החסכון בכל הדרכים,
ולא לנהוג בצורה שלא כדאי יהיה לחברות הזרות לפעול כאן.

אשר לשאלת הקיבוצים, אני הורש אאאאא
שהם יהיו שונים לאחרים בחובות ובזכויות. גם אני הייתי רוצה לדעת את
הרכב ההכנסה הלאומית ואת השתתפותם של הקיבוצים במס-הכנסה.

ד"ר ברגמן:

בענין זה של הכפר גם מהקנאה של אנשי
העיר באנשי הכפר! דבר שישנו תמיד בזמן רעב.
בקיבוץ ההוצאות לדיור ומזון מוחרים לחשבון הרווח וההפסד. לעומת זה ישנו
סידור בנוגע לזקנים. הקושי הוא בשאלת הביטוח. פה היתה הצעה לארגן הכל
על יסוד חשבונאות. בעיר לא ייתכן שהכסף של קופת התגמולים ישאר בידי
המעביד, גם כאן אי-אפשר שהכסף ישאר בידי המשלמים. אין זאת אומרת שהכסף
צריך לצאת מהתנועה הקיבוצית בכדי שיהיה לדבר תוקף חוקי. דוקא בזמן
אינפלציה ביטוח חיים הוא העסק הטוב ביותר למבוטח. חשוב מאד למדינה לעודד
את החסכון. השאלה היא: כמה מוכנים לשלם בעד זה? הקושי הוא בהנדלה בין
חסכון שבא מחיסול חסכון קודם - כמו הוצאת חסכון מבנק והכנסתו שנית, ובין
חסכון מההכנסה השוטפת. אאאאאאאא התרומה של המדינה לחסכון כזה צריכה
להיות מוגבלת באחוזים. אם יתנו זיכוי בשביל כל לירה - לירה, הווה אומר
שהאדם אינו חוסך טאומה, שאת כל הכסף שהוא משקיע היה נותן בלאו הכי למדינה.
כאופן כלכלי הניכוי הוא תרומה מצד המדינה, וצריך להינתן רק אם החסכון
נעשה מההכנסה השוטפת.

דוקא בשביל אלה שהכנסתם היא בשלבים כאלה
שהם צריכים להוציא הכל - צריך להיות עידוד מצד המדינה. ישנה הרעה כלפי
כמה אנשים, בייחוד כלפי רווקים וזוג בלי ילדים, כדי לעשות הטבה למישהו -
צריך להרע למישהו אחר; צריך להכות מישהו בשביל להיטיב לאחר - בכדי לגמור
פעם את הענין. בעלי הנשים עם ילדים רבים מופלים לטובה לעומת בעלי משפחות
מעוטות ילדים; אלה מופלים לטובה לעומת זוג נשוי בלי ילדים, שאף הוא מופלה
לטובה לעומת רווקים. אחרת אי-אפשר להתקדם.

ד"ר ברגמן: הובטח על ידי הממשלה שהשיכון העטמי ייכלל בתשלום לקרן או חסכון מוקפא. כל זמן שאדם מכניס את החסכון לקופה מסוימת שטמנה לא יוכל להוציא את החסכון תוך זמן מסויים - למשל: 4 שנים - אפשר להכליל זאת בסעיף 16(ג).

היו"ר י. גורי: יש צורך בוועדת משנה לשני דברים: (א) החל מסעיף 16 ועד הסוף; (ב) להכין את הקריאה השניה במידה שזה נוגע לגיטוריים ולא לפרינציפיים בטעיפים האחרים.

מחר נטיים את הדיון בסוציאלים לגיטורקי-מלחמת השחרור בירושלים.

ביום א' קיימנו בקריה ישיבה של ועדת המשנה של ועדות הכספים והפנים וסיכמנו מספר שאלות וד"ר ברגמן הבטיח לתת לנו תשובות עוד השבוע.

ברצוני למסור לחברי הוועדה ששלחתי הבוקר מכתב לשר האוצר ובו הבעתי לה איחולי הבראה. קיבלתי תשובה שהוא טודה לנו על ההתעניינות שלנו בטעב בריאותו.

אני מציע להקים ועדת משנה לעניינים שהזכרתי בחוק מט-הכנסה, בהרכב החברים הרגילים: לוז, גורי, ציזלינג, פורדר, בדר, קלמר, סוזאייב.

א. ציזלינג: אני מבקש לקבל את תמצית הדיונים של הישיבה שהיתה בענין העיריות והשאלות שהוצגו לד"ר ברגמן.

אשר לענין הקפון, זהו משק שעל אופי שבו אין הכדל בין נותן העבודה והעובד, ואין דרגות של רמה שונה בין בעל נכסים ומחוסר נכסים, ויהיה זה בזבוז כספים ואדמיניסטרציה ליצור חבורת בלשוח בו כשם שעושים במשק הפרטי. אי-אפשר לגזור דברים על פי מציאות חליט אחרת לגמרי. אני דורש שבחוקת המדינה תופיע הקבוצה כמו שהיא.

היו"ר י. גורי: הישיבה סגורה.

(הישיבה ננעלה בשעה 15.30).